

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

Introduction to neuropsychopharmacology.

Leslie Iversen, Susan Iversen, Floyd Bloom,
Robert Roth
Oxford: Oxford University Press, 2009
557 pagina's

Het team van auteurs dat is samengesteld om een nieuwe inleiding in de neuropsychofarmacologie te schrijven, is van speciale klasse. Het zijn toonaangevende onderzoekers op dit terrein, al vele jaren. Een groot aantal onderwerpen wordt behandeld in 26 hoofdstukken. Het eerste deel behandelt diverse neurotransmitters. In de tweede helft van het boek worden verschillende neurologische en psychiatrische aandoeningen besproken zoals psychoses, bewegingsstoornissen en stemmingsstoornissen. Ten slotte komen ook nicotine, alcohol en 'de drugs' aan bod. De hoofdstukken zijn vrij kort, overzichtelijk en goed geïllustreerd. Gedrag, cognitie en klinische vragen spelen een grote rol. Het is een geschikt leerboek als inleiding op dit gebied voor (neuro)psychologiestudenten, maar ook voor de neuropsycholoog die een eenvoudig naslagwerk op zijn boekenplank wil, is het goed bruikbaar.

Psychopathologie:**Grondslagen, determinanten, mechanismen.**

Jaap van der Stel
Amsterdam: Boom, 2009
669 pagina's

Dit boek is een handelseditie van het tweede proefschrift dat Van der Stel schreef. Aanvankelijk heeft hij zich intensief met de verslavingszorg beziggehouden en er veel over gepubliceerd. Van 2006 tot 2009 heeft hij een analyse gemaakt van de grondslagen, determinanten en mechanismen van psychopathologie. Iedereen is benieuwd hoe de overgang van DSM-IV naar DSM-V zal gaan. Met het werk van Van der Stel in de hand kan men zich zelf ook een beeld vormen welke kant het eigenlijk op zou moeten gaan. Psychiaters zijn behandelaars en hebben de neiging om het denken over de fundamentele zaken te laten liggen: zal de patiënt er beter van worden? Van der Stel heeft de ruimte genomen om de verschillende problemen goed in kaart te brengen. In deel I van het boek beschrijft hij het probleem. In deel II licht hij zijn voorkeur toe voor de filosofie van Mario Bunge als het kader voor de analyse van biologische en psychologische begrippen. Een prettige bijkomstigheid van Bunge is dat hij zijn begrippen op een heldere manier expliciet

definieert. In deel III worden deze opvattingen gebruikt voor een analyse van wat psychopathologie nu is, en wat de consequenties zijn voor onderzoek en diagnostiek in deel IV. Ik geloof niet dat Van der Stel het idee zal hebben gehad dat hij met zijn boek ook maar één patiënt kan beter maken, maar ik ben er van overtuigd dat hij er heel veel professionals beter mee kan maken die met pathologisch gedrag te maken krijgen. Geen boek voor een zondagmiddag maar wel de tijdsinvestering waard.

Cognitive sequelae of Parkinson's disease: Nature, course, risk factors and functional impact.

Dino Muslimovic
Proefschrift Universiteit van Amsterdam, 2009
189 pagina's

Wie heeft of neemt nog de tijd om een echte longitudinale studie op te zetten? Muslimovic heeft twee cohorten Parkinsonpatiënten ten minste drie jaar kunnen volgen: de ene groep bestond uit pas gediagnosticeerde patiënten en de andere groep bestond uit al eerder gediagnosticeerde patiënten, in totaal meer dan 130. Daarnaast werd een groep gezonde controles onderzocht. Een zeer uitgebreide reeks van tests werd gebruikt voor het inventariseren van vele cognitieve domeinen. Zo heeft hij het beloop van de verschillende symptomen in beeld kunnen brengen. Subtiele cognitieve stoornissen zijn bij een deel van de patiënten al vanaf het begin aantoonbaar, met name bij het geheugen en de executieve functies. De cognitieve stoornissen nemen toe, in het bijzonder aandacht en tempo worden slechter, en dan vooral bij oudere patiënten en als er sprake is van ernstige axiale stoornissen (houdingsbalans). Toch zijn de klachten op motorisch gebied en de stemming belangrijker voor het dagelijks functioneren en het welbevinden. Al deze conclusies rolden uit vijf studies die inmiddels in internationale toptijdschriften zijn gepubliceerd. De moed om aan zo'n project te beginnen is beloond en levert ons veel inzicht in het beloop van de ziekte.

The startle reflex in children with neuropsychiatric disorders.

Mirte Bakker
Universiteit van Amsterdam, 2009
175 pagina's

Afwijkingen in de schrikreflex kunnen als een biologische marker voor een psychiatrische aandoening dienen, maar wellicht moet men dan niet alleen

naar de knipperreflex kijken maar ook naar de effecten in andere spieren. Eerst werd experimenteel vastgesteld bij gezonde kinderen dat de meting over meerdere spieren een beter beeld geeft dan de knipperreflex. Vervolgens werd vastgesteld dat in een groep kinderen met angststoornissen er wel verschillen werden gevonden met gezonde kinderen op de schrikreflex en niet op de knipperreflex. Na behandeling is er een vermindering te zien bij kinderen die goed gereageerd hadden op de behandeling, niet bij de kinderen waar de behandeling niet effectief was geweest. Bij kinderen met functionele buikklachten, die ook vaak een angststoornis als comorbide probleem hebben, werd ook een versterkte schrikreactie gemeten, hetgeen wijst op een verhoogde overgevoeligheid van het hele zenuwstelsel. Kortom, meting van de schrikreflex over meerdere spieren lijkt zinvol, de knipperreflex niet.

Biological determinants of amygdala functioning.

Guido van Wingen

Radboud Universiteit Nijmegen, 2009

123 pagina's

De amygdala zijn van belang voor onze emoties en spelen daarom in vrijwel al onze gedragingen een rol. Maar er zijn grote individuele verschillen in de activiteit in de amygdala te vinden en de vraag is of dat nu aan *trait*-kenmerken te relateren is of aan *state*-kenmerken. Om een antwoord hierop te kunnen geven heeft Van Wingen gekeken naar genetische (BDNF-gen) en hormonale (progesteron in de menstruele cyclus) factoren bij gezonde proefpersonen. Bij mannen met het risicoallel van het BDNF-gen bleken de amygdala minder efficiënt emotioneel geladen plaatjes te verwerken voor geheugenopslag. Bij een lage toegediende dosis progesteron bleken vrouwen een verhoogde activiteit te vertonen in de amygdala, maar bij een hoge dosis was de activiteit verminderd, wat zorgde voor een vermindering van het geheugen.

Daarnaast bestudeerde hij depressieve personen, die deels in een depressieve periode zaten en deels net hersteld waren. Het bleek dat de amygdala harder moesten werken tijdens een geheugentaak bij de patiënten die in een depressieve periode zaten, maar dat na herstel de verschillen verdwenen waren. Een *state*-effect dus.

Aging and cognitive control.

Mark Dekker

Rijksuniversiteit Groningen, 2009

159 pagina's

In het proefschrift worden drie studies beschreven die proberen uit te zoeken of cognitieve achteruitgang bij veroudering nu te wijten is aan een algemene vertraging in informatieverwerking of dat er sprake is van uitval van specifieke cognitieve processen. In een eerste studie worden verschillende prospectiefgeheugentaken gebruikt. Een groep proefpersonen bleek niet in staat om bepaalde taken goed uit te voeren: het waren allemaal ouderen en er was geen relatie met snelheidstaken: een specifiek defect derhalve. Vervolgens is gekeken naar verschillende soorten switch-kosten. Op verschillende maten werden geen specifieke effecten gevonden, maar door de residuele switch-kosten op een meer gedetailleerde manier te analyseren konden wel specifieke verouderingseffecten aangetoond worden. Het zou wijzen op een specifiek probleem met het ophalen van taakgerelateerde informatie uit het langetermijngeheugen. Ten slotte is op een meer globale manier – meer een batterijbenadering – gekeken naar snelheid en controleprocessen. Uit *structural equation modeling*-analyses bleek dat de data het best verklaard konden worden door een effect van veroudering op de executieve processen (en dus niet via de snelheid). Dat in het verleden snelheidsmaten wel zo relevant leken, komt doordat vaak niet met zuivere snelheidsmaten is gewerkt, maar met tests waarin toch ook enige controle werd gevraagd. Tot slot merkt Dekker op dat er sprake is van een grote heterogeniteit bij de ouderen: sommige kunnen nog mee met de jongeren, andere presteren duidelijk minder.